

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Bonis Operibus Docto. Martini Lutheri Liber

Luther, Martin

Vuittemberge, 1521

VD16 L 7151

Decimoqvinto.

urn:nbn:de:hbz:466:1-33333

famitates malos & in eptos magistratus, principes & rectores maximam
omni duxit & iudicauit, quibus cominatur est Esaie. 3. Dabo pueros prin-
cipes eorum, & effeminati dominabuntur eis. Deus enim in scripturis quatuor
plagas siue calamitates nominauit Ezechielis. 14. Primam vilissimam
pestilentiam etiam a Dauid se lectam. Secundam, famem. Tertiam gladium
siue bellum. Quartam malas bestias & leones, lupos, serpentes, dracones,
qui sunt mali rectores. Vbiunq; enim eiusmodi sunt habet regio perniciem
& excidium, non solum in corporibus & bonis siue opibus, ut in reliquis,
sed etiam in fama, honore, disciplina, virtutibus, & salute animarum. Et
enim pestilentia & fames reddunt probos & iustos homines. Bella vero &
mali principes perdunt & excidunt & temporalia & perpetua omnia.

DECIMOQ VINTO.

¶ Est etiam principi opus vel singulari prudentia, ita ut quantumlibet
bonam, iustam, imo vero etiam optimam causam habes, tamen non capite quod
dicitur sibi semper proponat perire. Est enim multo nobilioris virtutis
facere damnum & iacturam patri iuris, quam vel opum vel corporis, si id vtile
sit popularibus siue subiectis. Cum prophana iura tantum rebus tempo-
ralibus prospiciant. Itaque nimium immodicum stultum est verbum. Ius habeo
in re illa, ideoque impetu & vi eam vendicabo, & seruabo, etiam si omnes reliqui
qui ob id periculo & malis sint inuoluendi. Legimus enim Cesarē Octa-
uianum nunquam voluisse bella mouere, vtiunq; iusta, nisi certum maiore com-
modo quam damno vel saltem tolerabili iactura sese bellaturum esse. Adeo,
ut dicitur, bellatores similes esse aureo piscantibus hamo, qui amissum
nunquam possit repensari captura piscium. Nam vectabulum ducenti, mul-
to secus proficiscendum est quam per se eunti. Hic enim potest ire pedibus,
saltare, facere ut velit, sed & vectori siue aurigae nunc huc nunc illuc
vertendum est, prout vel currus vel equi procedentem sequi possunt,
quibus plus obsequendum est quam suae ipsius voluntati. Sic princeps
vel dominus ducens agmen, necesse est ut non pro suo arbitrio sed ag-
minis viribus & commoditate procedat, plus agminis commodum, neces-
sitate, & commoditatem quam suam ipsius voluntatem & voluptatem
respiciens. Nam princeps siue dominus pro arbitrio & libidine sui ces-
rebro et stulti capitis imperans & regens, similis est vectori vel aurigae
furibundo, equis & vectabulo precipitanter per virgula, frutecta, fossas, la-
cunas, aquas motes & valles agitanti, & neque vias neque pontes spectanti.
Eiusmodi enim auriga non diu vectabit, vectabulo frustillatum coccidente.
Quapropter vtilissimum esset principibus & regulis, ut a puero vel legeret, vel
legendas sibi curaret historias tam ecclesiasticas quam gentium librorum. In illis enim
plurimum & eruditio et exploratio imperandi & regendi inueniret quam in omnibus iuris
& legum libris. Quae admodum legimus in regno regis Persarum factum Heister, 6.

Tolerantiam
Principi nec-
cessariam.

Quoniam exemplis & historijs semper magis docemur, quam legibus, iuribus, & constitutionibus. Illic enim instituit certissima experientia, hic nuda crudunt verba.

DECIMOSEXTO.

Opera principum necessestaria. ¶ Omnes principes, proceres, & domini nostra etate haberent tria principalia opera que faciant, preferim in nostris regionibus. Primo ut abrogarent horribilem abusum edendi & potandi, non solum propter immoderationem, sed etiam ob preciositate & charitatem. Nam per aromata, & condimenta, & id genus alia, sine quibus bene vivi potest, non paruum detrimentum temporalium bonorum in has terras irrepsit, & cotidie penetrat. Quibus duabus magnis iacturis tollendis prophana siue secularis potestas sane satis haberet negotij. Mira enim altitudine rades egerunt. Quomodo autem melius principes & deo seruiant, & suas ipsorum regiones auctiores facere possent? Secundo. Tollere immoderatos sumptus, cultus & amictus, quibus tantum facultatum absumitur, & tamen dumtaxat ad mundi carnisque seruitutem, ut terribile sit cogitatu, eiusmodi abusus apud populum inuenti Christo crucifixo deuotum & iuratum, baptizatum, & dicatum, ad crucem suam cum eo ferendam, & quotidiana preparatione ad mortem. Imprudentia enim id factum tolerabilius esset. Sed tam licenter, tam impune, tam impudenter, & tam nullo impediendo & occurrente & resistente hoc fieri, imo inde gloriam & laudem requiri, res est vere impia, irreligiosa, & Christianis indigna. Tertio. Antiquare & eicere pensiones & nundinas vsurarias & feneratorias, quibus in toto terrarum orbe omnes regiones, homines, & ciuitates corrumpuntur, absumuntur, deuorantur, & deuasatur, specie eius improba, qua facit ne sit vsura, cum tamen reuera eo sit peior & improbior vsura, ideo quod non ut antea per vsura vitatur. Ecce hi sunt tres Iudei, ut dicitur, totum orbem terrarum exsugentes & exhaurientes. Hic ergo principibus, proceribus & dominis neque dormiendum, neque desidendum esset, volentibus deo bonam officij sui reddere rationem.

DECIMOSEPTINO.

Imposturarum Ecclesiasticorum prelatorum. ¶ Hic quoque demonstranda fuerint improbitates & officia officialibus, & reliquis Episcopalibus & ecclesiasticis magistratibus familiares, qui miseram plebem magnis oneribus & molestijs excommunicant, citant, agunt, & vexant, donec vel aliam viam habeant reliquam. Talia essent seculari coerenda gladio, quia hic nullum aliud est vel medium vel auxilium. O vtinam aliquando eiusmodi res publica instituantur, quae tollat etiam lupanaria, quemadmodum in populo Israelitico erat. Est enim